
Tack ICOM Sverige för ert resebidrag som gav mig möjlighet att delta i ICOMS generalkonferens i Prag 2022, och fått uppleva höjdpunkter som en ny museidefinition, invald svensk representation i ICOMs styrelse, samt tillsättandet av en ny ordförande.

Konferensen inleddes på måndagen med en välkomstceremoni och inledande tal av ICOMs dåvarande ordförande Alberto Garlandini, och handlade om effekter från världshändelser som covid, krig och inflation. Detta var den första generalkonferensen i hybridformat. En lokal musik- och folkdansgrupp uppträdde, vilket gav en fin start på konferensen och inblick i tjeckiskt kulturarv. Som folkdansare och etnolog uppskattade jag verkligen detta.

Keynote speaker Margarita Reyes Suárez berättade om sitt projekt vid arkeologiska parker i Colombia och interkulturella möten med lokalbefolkning. Både talet och paneldiskussionen rörde den stereotypa bilden av museum som "elitplatser" från kolonialtid, och vikten av att snarare visa museer som en plats för mångfald där befolkningens kollektiva minne bevaras. Museum skall inte ses som ett ramverk styrd av en stel byråkrati, utan vara platsen som motiverar och stimulerar tanke och reflektion, och berätta en historia som talar till nutiden, där olika röster får höras.

Temat för dagen var *Museum and Civil Society*, och museiarbetares roll under krig diskuterades som en relevant fråga. I vår roll som museiarbetare gör vi vårt bästa för att skydda det nationella och institutionella minnet som byggstenar i samhället, men var går gränsen mellan vår professionella plikt och vår medborgarplikt?

Senare berättade grundaren av War Childhood Museum om sitt arbete för bevarandet av barns upplevelser av krig, vilket fick mig att fundera över repatriering som del i processen mot ett personligt avslut. Det är en hoppfull tanke att återlämnande av objekt till sitt ursprungsland kan hjälpa krigets överlevare att gå vidare. Några objekt från museet fanns att beskåda i en tillfällig utställning i kongresscentrets samlingshall.

På eftermiddagen deltog jag i ICOM Nords nätverksmöte. Fokus var det kooperativa projektet Identity on the line (I-ON). Sex kulturhistoriska museum och ett universitet i olika Nordeuropeiska länder samarbetar för att kartlägga de långgående konsekvenserna av migrationsprocesser i Europa. Alla museum har sina egna utställningar som del i I-ON. En viktig diskussionspunkt var problematiken kring tystnad hos informanter, samt den ilska och våld som förs ner genom generationer efter att urbefolkning drabbats av förföljelse och tvång historiskt, och i nutid rasism, intergenerationstrauma och påtvingad identitet. Projektet hoppas kunna leda till att människor hittar sin egen identitet på linjer mellan emotionella poler, vilket projektets titel antyder. Genom pågående kommunikation med psykologer får informanter veta fördelarna med att dela sin historia.

På kvällen mottogs vi vid Nationella Tekniska Museet för konferensens öppningsfest. Mat och dryck serverades utomhus, sen fortsatte minglet i museet, och alla gäster underhölls med en cirkusuppvisning i den stora salen bland gamla fordon som bilar och flygplan.

Tisdagens tema var hållbarhet, och både under konferensen samt mingel pratade deltagare om sina museums 'carbon footprint', och hur vi bör gå till väga för att mäta detta.

Keynote speaker Hilda Flavia Nakabuye (initiativtagare till Fridays for Future i Uganda) mottog stående ovationer för sitt tal om klimatförändringar och museivärldens roll i strävan mot hållbarhet och bevarande. Detta summerades i hennes citat "vi kan inte ha hållbara museum på ett trasig planet", och menade att unga så bör inkluderas i beslutsfattande. Hon beskrev en ögonöppnande upplevelse när hon såg vad museum kunde vara - inte byggnader för rika att besöka - utan platser i samhällets tjänst, för utbildning och forskning. Klimatförändringar som jordskred och översvämningar riskerar museum och därmed viktiga historiska samlingar. Därmed var kulturell hållbarhet ett fokus för den följande paneldiskussionen. De få unga vuxna (under 30) i publiken ställde frågor om hur de på bästa sätt kan påverka sina institutioner genom att ställa frågor om huruvida museum är hållbara och hur de kan göras hållbara.

En panelmedlem diskuterade i problematiken i hur Afrikaforskning beskrivs på välkända västerländska universitet, som till stor del betonar världens naturresurser och ekonomi. Att nämna dessa, snarare än människor, menade talaren utgår från ett tänkande sprunget ur västerlandets erövrande och plundring. Detta väckte frågor som: vad är sanning? Vems sanning är det och var kommer den ifrån? Hur skall kolonialiserade länders museum bära sin historia?

Därefter lyssnade jag på ett rundabordsamtal om ICOM strategiska plan för 2022-2028. Den strategiska kommittén gick igenom principerna, processen och planen, med förändringar som museum står inför, och förändringar som ICOM behöver för att stödja sitt nätverk framöver. Sammanfattningsvis skall det finnas en ekonomisk transparens så att medlemmar skall känna sig trygga med att resurser används effektivt. ICOM vill även säkerställa att medlemmar skall även vara trygga med att de informeras om och uppmuntras delta i ICOMS beslut och aktiviteter. Målet är också att skapa en policy för global mångfald, och göra en internationell kampanj för hållbart publikt investeringar i museum. Alla kommittéer uppmuntrades att tala med sina medlemmar om planen och hur det skall genomföras på nationell nivå. Planen kommer att revideras år 2025.

Keynote speakers Lonnie G. Bunch III & Hilary Carty talade om ledarskap, mer specifikt ledares roll i att etablera en vision och förstå en kontext för den, samt skapa motivation och momentum för att realisera visionen. Under pandemikrisen ställdes museichefer inför utmaningar att tänka om, leda sina team och bidra till samhället på ett positivt sätt. Med nyckelord som medkänsla och värderingar ville talarna inspirera ledare att instifta hopp. Paneldiskussionen rörde samhällets tillit till museum. Frågan "Vad skulle riskera denna tillit?" ställdes, med svar att nya strategier behövs, samt en kollektiv dialog med de ansvariga för att skapa policys, samt använda innovativa strategier för hållbar finansiering. Talarna betonade vikten av samarbeten och partnerskap.

På eftermiddagen deltog jag i workshopen *Wiki Edit-a-thon: Help protect cultural heritage from your computer*. Träffen började med en introduktion av ICOMs projekt Red list, som handlar om att samla objekt som är olovligt sålda och spridda. Deras proveniens granskas och de adderas till listan. ICOM har involverat allmänheten (call for action) med målet att få listan så synlig som möjligt. Att uppdatera en Wikiartikel rörande ett rödlistat objekt att det är på en Red Flag-lista varnar allmänheten, med förhoppningen att de läser om objektet och varnas om detta innan eller i samband med att objektet köps. Initiativtagarna gick även igenom olika Wiki-funktioner, exempelvis Wikimedia, Wikidata och

Wikipedia samt om projektet GLAM (Galleries, Libraries, Archives and Museums). Glam-Wiki projektet stödjer GLAMs och andra kulturinstitutioner som vill jobba med Wikimedia för att skapa en open-access, fritt användbart innehåll för allmänheten. Syftet är att dela digitala samlingar och att på så sätt dela kunskap.

Onsdagen hade en teknologiskt tema. Keynote speaker Seb Chan talade om teknologi i museisamlingar, och hur även det allra minsta museerna har någon form av närvaro på internet, exempelvis genom sociala medier. En relevant fråga som ställdes var "hur kan vi bättre kollaborera i konst- och kultursektorn?"

Pandemins påverkan på samhället har skapat en önskan för snabba lösningar, vilket är en utmaning för museer, som behöver använda ny teknologi som en effektiv resurs för att lagra samlingar, nå ut till besökare med mera.

En paneldiskussion om temat följde. Det var intressant att höra om Rijksmuseum i Nederländerna, som har ca 2,4 miljoner onlinebesökare per månad. De har även 700.000 (av 1 miljon) museiobjekt online, och digitaliserar kontinuerligt för att skapa en stark onlinenärvaro. 2013 gjordes en lösning för besökare att uttrycka sin kreativitet. Även ett datorspel baserat på historiens kollektioner har skapats, som är populärt med "gamers" världen över.

Det experimentella projektet Museum of the Future har nyligen byggts i Dubai, och har redan blivit en populär plats för att uppleva med alla sinnen, genom en interaktiv storytelling-miljö. Museet har exempelvis mobilfria zoner och ett meditationsrum, samt en hel våning tillägnad barn kallad Future Heroes, som är i stort sett helt fri från skärmar.

Onsdagseftermiddagen tillägnades två General Assembly-möten där Emma Nardi utsågs till ICOMs nya ordförande, samt den goda nyheten att ICOMs medlemmar röstat igenom en ny museidefinition. Jubel utbröt och kramar utdelades. Den härliga stämningen fortsatte in på kvällen under Flag Relay ceremonin i Prags nationalmuseum, vilket blev ett fint avslut på den gemensamma konferensen

Liza Grape

Alumn, Musei- och kulturarvsprogrammet
Stockholms universitet